

Elever, kursdeltagare och studieresultat i grundläggande och gymnasial vuxenutbildning år 2017

I denna promemoria beskrivs den officiella statistiken om elever, kursdeltagare och studieresultat i kommunal vuxenutbildning (komvux) år 2017. Statistiken om kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare redovisas separat.¹

Statistiken är en del av det nationella uppföljningssystemet som ska ge en samlad bild av komvux, samt utgöra underlag för uppföljning och utvärdering på nationell och lokal nivå. Statistiska centralbyrån (SCB) samlar, på uppdrag av Skolverket, in uppgifter om komvux från huvudmännen två gånger per år. Uppgifterna sammanställs och redovisas av Skolverket en gång per år. Sedan år 2009 publiceras statistiken per kalenderår istället för per läsår, i syfte att bättre spegla den flexibilitet som finns i vuxenutbildningen.

Komvux erbjuds i form av kurser på grundläggande och gymnasial nivå. I den nationella statistiken särskiljs uppgifter om elever och kursdeltagare. En elev är en person som har studerat en eller flera kurser under året.² Eleven räknas som kursdeltagare på varje kurs eller delkurs där han eller hon deltagit, därför är antalet kursdeltagare högre än antalet elever.

Elever på grundläggande och gymnasial nivå

Totalt studerade knappt 235 000 elever inom komvux på grundläggande eller gymnasial nivå år 2017. Det motsvarar 4 procent av befolkningen i åldern 20–64 år. Merparten (ca 80 %) studerade huvudsakligen på gymnasial nivå. År 2017 uppgick antalet elever på gymnasial nivå till drygt 185 000, vilket är en ökning från föregående år med ca 6 000 elever. På grundläggande nivå har antalet elever ökat med ca 7 000 personer från föregående år och uppgick år 2017 till drygt 49 000 elever. Procentuellt sett är elevökningen på grundläggande nivå mycket högre, 17 procents ökning jämfört med den procentuella ökningen på gymnasial nivå som är 3 procent.

---

¹ Från och med 1 juli 2016 är utbildning i svenska för invandrare (sfi) en del av den kommunala vuxenutbildningen.

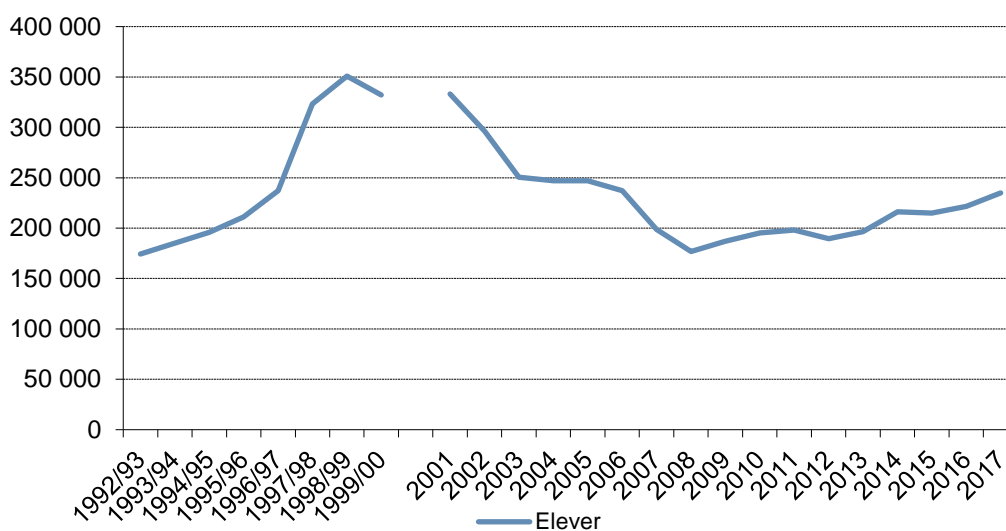
² En elev som läser kurser både på grundläggande och på gymnasial nivå räknas som elev på den nivå där han eller hon har läst flest verksamhetspoäng under året. Det innebär att antalet elever på varje enskild nivå underskattas.

PM

2018-06-19

Dnr 2018:01008

2 (10)

Diagram 1. Antal elever i komvux läsåret 1992/93 till kalenderåret 2017.

Över tid har antalet elever inom vuxenutbildningen varierat kraftigt, framför allt till följd av statliga satsningar som kunskapslyftet och satsningen på yrkesvux. Eftersom komvux under de senaste åren fått en allt högre andel utlandsfödda elever har sannolikt invandringen också haft betydelse för skolformens storlek. I slutet av 1990-talet var antalet elever som högst, över 350 000 elever studerade då på komvux.

Fler kvinnor än män i komvux

Bland de studerande inom komvux är kvinnorna i majoritet, de utgör ca 61 procent av eleverna. Kvinnorna är i majoritet både på grundläggande och på gymnasial nivå, 57 respektive 62 procent. Tendensen är dock att männens andel ökar. Under den senaste tioårsperioden har andelen män inom vuxenutbildningen ökat från 33 procent år 2006 till 39 procent år 2017. Könsfördelningen är liknande bland elever födda i Sverige och elever födda utomlands.

Andelen utlandsfödda elever fortsätter att öka

På grundläggande nivå är 95 procent av eleverna utlandsfödda och på gymnasial nivå utgör de utlandsfödda 38 procent. Inom vuxenutbildningen totalt sett (både grundläggande och gymnasial nivå) är varannan elev (50 procent) född utomlands. De utlandsföddas andel av eleverna har ökat med tio procentenheter under den senaste tioårsperioden.

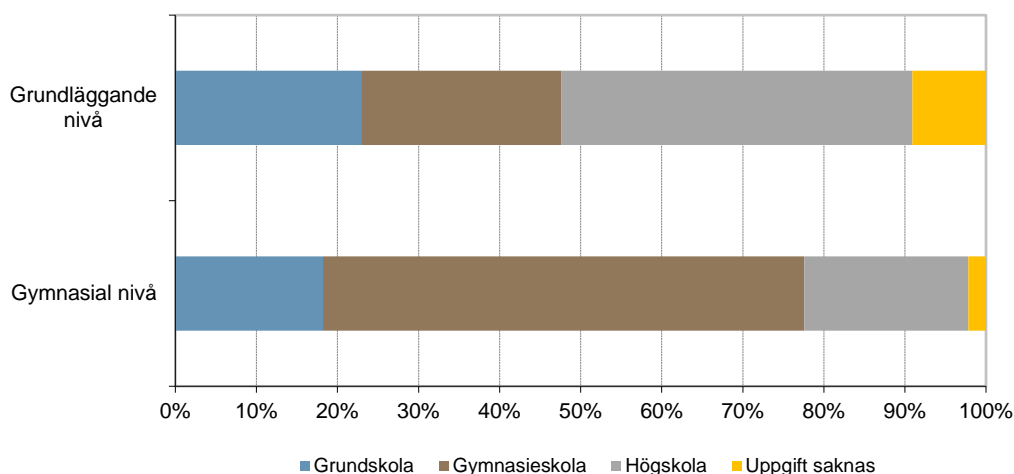
Åldersfördelningen beror framför allt på om eleven är född i Sverige eller utomlands. Genomsnittsåldern bland eleverna totalt sett är 31 år, men medelåldern bland

de svenskfödda eleverna är lägre (28 år), jämfört med medelåldern bland de utlandsfödda eleverna (33 år). Bland de svenskfödda eleverna är nästan hälften (45 procent) under 25 år, vilket kan jämföras med 21 procent bland de utlandsfödda eleverna. Eftersom de svenskfödda eleverna oftare studerar på gymnasial nivå är eleverna generellt sett yngre på denna nivå jämfört med grundläggande nivå.

Vanligt att utlandsfödda med högskoleutbildning läser svenska som andraspråk

Bland eleverna som läser på grundläggande nivå har 23 procent högst en grundskoleutbildning sedan tidigare medan 43 procent har en högskoleutbildning.³ På gymnasial nivå har 18 procent högst en grundskoleutbildning och 20 procent en högskoleutbildning. Majoriteten elever på gymnasial nivå har en gymnasieutbildning sedan tidigare. Den högre andelen elever med högskoleutbildning på grundläggande nivå står de utlandsfödda eleverna för. Totalt 45 procent av de utlandsfödda eleverna på grundläggande nivå har en högskoleutbildning, jämfört med 5 procent av de svenskfödda eleverna. Ungefär 80 procent av de utlandsfödda eleverna med högskoleutbildning på grundläggande nivå läser svenska som andraspråk. Näst vanligaste kursen på grundläggande nivå bland högskoleutbildade utlandsfödda är engelska, som läses av nästan 30 procent.

Diagram 2. Utbildningsbakgrund hos elever i komvux 2017, fördelat på utbildningsnivå. Procent.

³ Högskoleutbildning definieras i statistiken som studier på eftergymnasial nivå motsvarande minst en termin.

PM

2018-06-19

Dnr 2018:01008

4 (10)

Kursdeltagare och kurser

Under 2017 uppgick det totala antalet kursdeltagare till 817 024. I genomsnitt deltog varje elev i 3,5 kurser. Antalet kurser per elev har gradvis minskat under senare år, från att under åren 2010 och 2011 ha legat på 4,2 kurser. Elever på gymnasial nivå deltar i fler antal kurser (i genomsnitt 3,6 kurser) jämfört med elever på grundläggande nivå (i genomsnitt 2,8 kurser).

Den kurs på grundläggande nivå som har flest kursdeltagare är, liksom tidigare år, svenska som andraspråk. Det är relativt vanligt att kursen är uppdelad i delkurser och ibland kan en elev vara kursdeltagare i flera delkurser under samma läsår. Totalt sett hade svenska som andraspråk ungefär 71 000 kursdeltagare år 2017, vilket motsvarar 54 procent av samtliga kursdeltagare på grundläggande nivå. Totalt sett var det ungefär 41 500 elever som läste kursen som en helhet eller uppdelad i flera nationella delkurser inom svenska som andraspråk.⁴ Motsvarande siffra från 2016 var nästan 35 500. Ökningen innebär alltså att ungefär 6 000 fler elever läste svenska som andraspråk på grundläggande nivå 2017 jämfört med året innan. Ökningen i antalet kursdeltagare hade inte varit lika markant om inte användandet av delkurser ökade 2017. Hade användandet av delkurser varit detsamma som 2016 hade antalet kursdeltagare varit omkring 54 000. Samtliga kommuner som erbjuder vuxenutbildning på grundläggande nivå anordnar kursen svenska som andraspråk.

På gymnasial nivå är kursutbudet betydligt större. Den kurs som hade flest kursdeltagare år 2017 var orienteringskursen med närmare 31 000 kursdeltagare, följt av svenska som andraspråk 1 med ca 21 000 kursdeltagare. Även kurserna hälsopedagogik och engelska 6 hade många kursdeltagare under 2017, ca 20 000 kursdeltagare på respektive kurs. En orienteringskurs är en kurs som ska svara mot sådana behov som inte tillgodoses genom en nationell kurs. Kursen måste fylla något eller flera av sex specifika syften.⁵ Orienteringskurserna ska fylla samma syften på grundläggande som på gymnasial nivå. Sammanlagt uppgår alla orienteringskurser till drygt 44 000 kursdeltagare, vilket innebär 5 procent av alla kursdeltagare i komvux totalt.

Fler läser yrkesämnen

Antalet individer som läser ett yrkesämne på gymnasial nivå har ökat från ungefär 79 000 år 2016 till drygt 86 000 under 2017. Dessa elever läste under 2017 i snitt 4 kurser och genomsnittliga mängden verksamhetspoäng inom yrkesämnena var 412 poäng. Detta genomsnitt är oförändrat jämfört med eleverna som läste yrkesämnena under 2016. Detta visar att ökningen i antalet kursdeltagare beror helt på en ökning

---

⁴ Svenska som andraspråk kan läsas i fyra nationella delkurser som omfattar minst 100 verksamhetspoäng (delkurs 1) och högst 200 verksamhetspoäng (delkurs 2-4). Nationella delkurser finns också inom engelska, matematik och svenska.

⁵ En orienteringskurs ska ha ett eller flera av följande syften: medverka till väl underbyggda beslut om studie- och yrkesval, ge ökade studietekniska färdigheter, vara en introduktion till kurser inom olika kunskapsområden, ge tillfälle för validering, ge modersmålsstöd eller studiehandledning på modersmål och ge stöd i form av yrkessvenska.

i elevantal. Antalet kursdeltagare inom yrkesämnena har ökat från nästan 317 000 till drygt 344 400. Antalet kursdeltagare i andra ämnen har istället minskat och andelen kursdeltagare i yrkesämnena under 2017 var 50 procent jämfört med 48 procent under 2016.

Studier på distans vanligast på gymnasial nivå

Utbildning inom vuxenutbildning ska kunna erbjudas flexibelt, bland annat när det gäller tid, plats och studieform. Statistiken visar att distansundervisning är vanligast på gymnasial nivå. Knappt 25 procent av kursdeltagarna på gymnasial nivå studerade på distans år 2017.⁶ Motsvarande andel på grundläggande nivå är 10 procent. Andelen som studerar på distans har ökat kraftigt under den senaste tioårsperioden, från några enstaka procent till drygt 20 procent. Exakta jämförelser är dock svåra att göra på grund av att förändringar i uppgiftsinsamlingen har gjorts.⁷

Studier på kvällstid är vanligast på grundläggande nivå. Totalt studerade 6 procent av kursdeltagarna på grundläggande nivå på kvällstid, jämfört med 1 procent av kursdeltagarna på gymnasial nivå. Över tid har andelen som studerar på kvällstid minskat.

Fortsatt hög andel som läser hos annan anordnare

I de allra flesta fall är det kommuner som är huvudman för vuxenutbildningen.⁸ Kommuner kan anordna utbildningen i egen regi eller upphandla sin utbildning av andra utbildningsanordnare, till exempel privata utbildningsföretag, studieförbund eller folkhögskolor. Andelen kursdeltagare som läser hos en annan anordnare har nära nog fördubblats under de senaste tio åren och uppgick år 2017 till 46 procent. Variationen mellan olika regioner i landet är dock stor.

Studieresultat

Studieresultat inom komvux redovisas på flera olika sätt i statistiken. För både grundläggande och gymnasial nivå redovisas uppgifter om hur många kursdeltagare som under året har slutfört eller avbrutit en kurs, alternativt antas fortsätta

---

⁶ Detta begrepp definieras i statistikens uppgiftsinsamling som kurser som har ett upplägg där deltagarna studerar på egen hand med handledning av läraren via exempelvis internet. I upplägget kan aktiviteter ingå, frivilliga eller obligatoriska, som utförs i anordnarens lokaler.

⁷ Före år 2016 rapporterades om en kurs bedrivits som ”ej schemalagd undervisning”, denna kategori av förläggning har sannolikt fångat upp stora delar av distansundervisningen. År 2016 ändrades insamlingen om kursernas förläggning till att avse specifikt om kursen bedrivits på distans.

⁸ I ett fåtal fall är det ett landsting som är huvudman. År 2017 studerade 530 elever med ett landsting som huvudman.

PM

2018-06-19

Dnr 2018:01008

6 (10)

studierna under nästa kalenderår.⁹ Även betygsfördelningen redovisas. Därutöver redovisas uppgifter om slutbetyg och gymnasieexamen bland elever på gymnasial nivå.

Sju av tio kursdeltagare slutförde kursen under 2017

Sett till hela komvux var det 71 procent som under år 2017 slutförde en kurs. Därutöver var det 18 procent som avbröt en kurs och 12 procent som antagningsvis fortsätter kursen nästkommande år. Andelarna har inte förändrats mycket genom åren.

Det är inga större skillnader i andelen kursdeltagare på grundläggande respektive gymnasial nivå som slutför, avbryter eller fortsätter sin kurs. Däremot finns det skillnader mellan olika kurser. Bland de vanligaste förekommande kurserna¹⁰ år 2017 var det exempelvis 28 procent av kursdeltagarna på Svenska - grundläggande nivå som avbröt sin kurs, jämfört med 15 procent av kursdeltagarna på svenska som andraspråk – grundläggande nivå. På gymnasial nivå avbröt störst andel kursdeltagare kurserna svenska 2 (31 procent) engelska 5 (29 procent) och samhällskunskap 1b (29 procent). Lägst andel avbrott skedde på kurserna vård- och omsorgsarbete 2, specialpedagogik 1 och psykiatri 1, totalt 7 procent på respektive kurs avbröt kursen.

Färre underkända på grundläggande nivå, men bättre betyg på gymnasial nivå

Av de kursdeltagare som fått betyg på kurser på gymnasial nivå år 2017 fick 88 procent lägst betyget E och 12 procent fick betyget F. Totalt 9 procent fick det högsta betyget, A. Av de vanligaste kurserna var det lägst andel som fick betyget A på kursen matematik 2b (2 procent), och högst andel som fick betyget A på kursen svenska som andraspråk (9 procent).

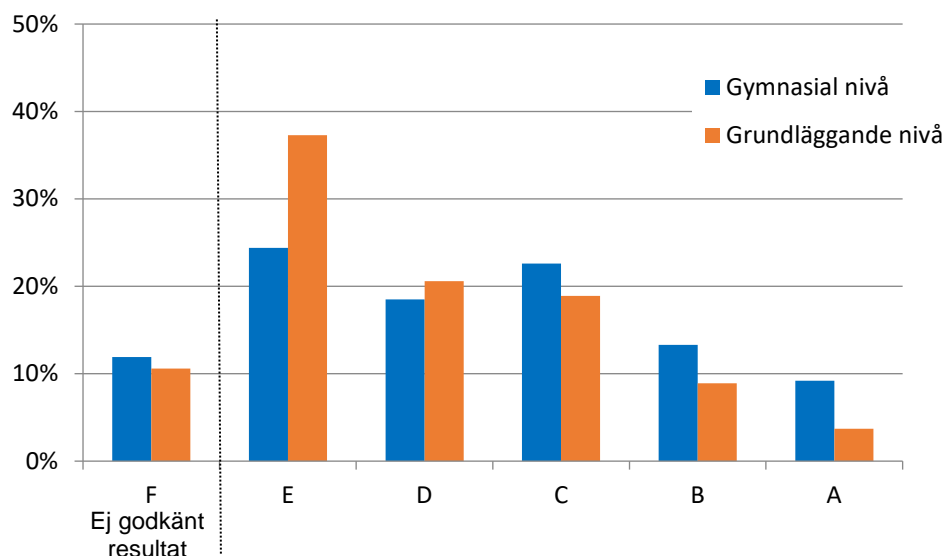
På grundläggande nivå fick 89 procent ett godkänt betyg (A–E) och 11 procent ett icke godkänt betyg (F). Även om andelen underkända är något lägre på grundläggande nivå jämfört med gymnasial nivå, är de högsta betygen mer vanligt förekommande på gymnasial nivå. Det högsta betyget A fick enbart 4 procent av kursdeltagarna på grundläggande nivå.

---

⁹ En kursdeltagare som varken har slutfört eller avbrutit sin kurs antas fortsätta kursen under nästa kalenderår. I praktiken behöver det dock inte alltid bli så.

¹⁰ I den officiella statistiken presenteras de 18 vanligaste kurserna på gymnasial nivå.

Diagram 3. Betygsfördelning i kurser på grundläggande och gymnasial nivå år 2017. Procent.

Gymnasieexamen och slutbetyg på gymnasial nivå år 2017

Från och med den 1 juli 2012 infördes gymnasieexamen för elever inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Gymnasieexamen inom kommunal vuxenutbildning omfattar 2 400 poäng.

För elever som påbörjat sina studier före den 1 juli 2012 finns i vissa fall möjlighet att fram till och med den 1 juli 2020 få ett slutbetyg utfärdat. Sett till det totala antalet elever som studerar är det få som tar ut ett slutbetyg eller en gymnasieexamen. Totalt utfärdades drygt 1 900 slutbetyg år 2017, vilket också är en halvering av antalet slutbetyg från föregående år (2016). En anledning till att fler fick slutbetyg under 2016 är sannolikt att möjligheten att få ett slutbetyg var tänkt att upphöra i januari 2017. Närmare åtta av tio som tog ut ett slutbetyg var födda i Sverige, och majoriteten var kvinnor. I 85 procent av slutbetygen ingick både kurser från komvux och från gymnasieskolan, resterande andel elever hade enbart kurser från komvux i sitt slutbetyg. Drygt 1 900 elever fick en gymnasieexamen utfärdad under år 2017. Totalt sett var det ca 2 procent av alla elever som huvudsakligen studerade på gymnasial nivå komvux år 2017 som tog ut ett slutbetyg eller en examen.¹¹

¹¹ Flera av dessa elever fortsätter dock sina studier kommande år. Dessutom kan slutbetyg och gymnasieexamen tas ut av elever som studerat inom komvux vid ett tidigare skede och inte längre är elever.

PM

2018-06-19

Dnr 2018:01008

8 (10)

Statistik på läns- och kommunnivå

Förutom officiell statistik på riksnivå publicerar Skolverket statistik på läns- och kommunnivå. I vissa fall kompletteras även uppgifterna i tabellerna på riksnivå med spridningsmått för kommuner samt medelvärden för kommungrupper.

Medelvärden för kommungrupper ger kompletterande information till genomsnittet för riket. Exempelvis har storstäderna i genomsnitt knappt 17 000 elever per kommun medan genomsnittet i landsbygdskommun med besöksnäring är 136 elever. Andelen elever som har distansundervisning är högst i mindre städer/tätorter (37 procent), och lägst i storstäderna (5 procent).

Nationella prov

Sedan den 1 oktober 2013 ska nationella prov användas i betygssättningen i den kommunala vuxenutbildningen på gymnasial nivå, och Skolverket samlar därför in uppgifter om skrivna kursprov från huvudmännen. År 2014 redovisades för första gången resultat över genomförda nationella prov i vuxenutbildningen.¹²

Få rapporterade nationella kursprov

Få nationella kursprov rapporteras in till Skolverket. År 2017 finns ett inrapporterat kursprov för cirka hälften av de kursdeltagare som avslutat kurserna engelska, matematik och svenska och som har betygssatts med betyget A–F. För ca hälften av kursdeltagarna saknas därmed ett kursprov, vilket även var fallet under år 2016, 2015 och 2014. Lägst andel inrapporterade kursprov finns för kurserna matematik 1c och svenska 1, endast 42 procent av de betygssatta kursdeltagarna har ett inrapporterat kursprov från dessa kurser. Kursen engelska 5 har högst andel inrapporterade kursprov; för 55 procent av kursdeltagarna som genomgick kursen och erhöll ett kursbetyg finns också ett inrapporterat provbetyg.

Under 2017 har kursprov med provbetyg rapporterats för 39 040 kursdeltagare. För att få ett samlat provbetyg krävs att kursdeltagaren genomfört *samtliga* delprov som ingår i det nationella provet för kursen ifråga (exempelvis består det nationella provet i svenska 1 och svenska som andraspråk 1 av tre delprov; muntlig framställning, läsförståelse och skriftlig framställning).

Mot bakgrund av att kursprov har inrapporterats för endast cirka hälften av kursdeltagarna inom ämnena engelska, svenska och matematik inom vuxenutbildningen bör resultaten på kursproven, det vill säga betygsfördelningen, tolkas med viss försiktighet.

---

¹² Uppgifter samlades även in för andra halvåret 2013, men då indikationer fanns om svårigheter i rapporteringen av genomförda prov, redovisas inte dessa resultat.

Skolverkets statistik om kommunal vuxenutbildning

Vill du se de tabellerna från vilka uppgifterna i denna PM är hämtade hittar du dem på Skolverkets webbplats. Där finns Sveriges officiella statistik om vuxenutbildningen för kalenderåret 2017 på riksnivå.

I Skolverkets databas Jämförelsetal (www.jmftal.artisan.se) finns statistik på läns- och kommunnivå. Där finns bland annat uppgifter om elever och kursdeltagare i kommunens skolor och om studieresultat. I databasen går det att se resultaten för en enskild kommun. Sammantaget visar kommunsiffrorna att det finns mycket stora skillnader mellan olika kommuner. I de fall resultaten är alltför osäkra prickas de (...). Detta blir framför allt aktuellt för kommuner med få elever.

Översikt över tabeller om komvux

Uppgifter på riksnivå	
Elever och kursdeltagare	
Tabell 2A*	Skolor och elever Antal skolor, elever och elever per skola 2008–2017. Andel i komvux av den vuxna befolkningen.
Tabell 3A*	Antal elever Elever efter kön och bakgrund. Elever som studerar på kvällstid, ej schemalagd undervisning, bosatta i annan kommun, nyinskrivna.
Tabell 4A*	Antal kursdeltagare Antal kursdeltagare efter kön och bakgrund. Studier på kvällstid, ej schemalagd undervisning, studier hos annan utbildningsanordnare.
Tabell 5	Kurser Kurser med flest deltagare per utbildningsnivå 2017 samt verksamhetspoäng för dessa kurser och antal kommuner som ger kursen.
Tabell 6	Elevernas ålder Ålder hos eleverna fördelat efter kön, bakgrund, huvudman och utbildningsnivå. Uppgift om medelålder och medianålder.
Tabell 7	Elevernas utbildningsbakgrund

	Utbildningsbakgrund hos eleverna fördelat efter kön, bakgrund, huvudman och utbildningsnivå.
Betyg och studieresultat	
Tabell 1	Antal som slutfört, avbrutit eller fortsätter kurs Antal totalt, samt fördelat efter kön, bakgrund och huvudman. Andel för de vanligaste kurserna på respektive utbildningsnivå.
Tabell 2	Betyg på gymnasial och grundläggande nivå Betygsfördelning totalt samt fördelat efter kön, bakgrund och huvudman. Betygsfördelning för de vanligaste kurserna.
Tabell 3	Slutbetyg från komvux på gymnasial nivå
Uppgifter på läns- och kommunnivå	
	Se databasen <i>Jämförelsetal</i> (www.jmftal.artisan.se)